

העֶשֶׂבֶת

של רבי נחמן מברסלב

כ"ד

עלון
תרפ"ב

ויהי בארבעים שנה ... (דברים א, ג)

מלמד שלא הוכיחו אל סמוך למיתה (רש"י) מובא בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא על משה רבנו עליו השלום: ובגין דהוית חשיב בחייד דאלו הוה אפשר לך הוית מהדר כלא עלמא תנחת קדשא בריך הוא וכו', עין שם, שמבאר שם גדל מעלת משה בשביל זה שהיה חושב כל ימיו שאלו היה אפשר לו היה מחזיר כל העולם לה' יתברך. נמצא, שאפילו משה רבנו עליו השלום, עיקר מצוות תוכחה היה מקים על ידי הרצון שהיה כוסף תמיד להחזיר כל העולם למוטב ועל ידי זה זכה למה שזכה וזה בחינת מה שאמר רבותינו ז"ל שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה, שכן משה לא הוכיחו אלא סמוך למיתה וכן יעקב אבינו וכו', היינו כי עיקר התוכחה הוא על ידי הרצון. ועל כן עיקר התוכחה הוא רק סמוך למיתה שאז מתחילין להכלל ברצון ואז מאיר בו הרצון ביותר, מחמת שהוא סמוך להסתלקות, כי ההסתלקות של הצדיק הוא שיהיה נסתלק ונכלל בבחינת רצון כמו משה רבנו עליו השלום, שנכלל בשעת מיתתו ברעוא דרעוין כנ"ל. ומחמת שסמוך למיתתו מתחיל להאיר בו בחינת הרצון על כן אז דייקא יכול להוכיחם.

כי עיקר הערבות, מה שכל אחד ערב בעד חברו וצריך להוכיח את חברו, ובאמת מי יכול להוכיח את חברו, כי אינו יודע מה שחברו לחברו וגם מי יודע אם חברו ישמע לדברו ואפילו אם ישמע מי יודע אם יוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר ולשוב אליו יתברך, על כן עיקר קיום מצוה זאת הוא על ידי הרצון, שהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת חברו ובטובת כל ישראל טובה אמיתית ונצחית, שיזכו כולם לשוב אליו יתברך באמת. וכמו שהאדם עצמו בודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר רק לזכות להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה והצלחה אמיתית, וחוף מזה הכל הבל, כמו כן מחיב כל אחד לאהב את חברו וכל ישראל כנפשו, ולהתגעגע ולכסף שיזכו כל ישראל להתקרב אליו יתברך, ובתוך כך אם אפשר לו לקים מצוה זאת של תוכחה בפשיטות לדבר עם חברו ביראת שמים, בודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מחיב לדבר עם חברו ביראת שמים, אבל העיקר הוא הרצון.

... אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל ... (דברים לח, א)

הצדיק עוסק בכל עת לתקן נפשות ישראל ולהמתיק מעליהם כל הדינים ולהצילם מכל מיני צרות ויסורים, וזה על ידי שמבטל את עצמו אל השם יתברך בכל עת בתכלית הביטול, ואחר כך כשחוזר מהביטול (כי הביטול צריך להיות בבחינת רצוא ושוב) אז על ידי אור הרשימה שנשאר אצלו מהביטול, על ידי זה ממשיך תורה, ובזה ממתיק כל הדינים ומבטל כל היסורים. אך לפעמים הדין גובר כל כך חס ושלום עד שהצדיק אינו יכול לבטל הדין על ידי הביטול של בחינת רצוא ושוב, רק מכרח לבטל עצמו בביטול גמור כזה עד שנסתלק לגמרי חס ושלום. וזה בחינת כי מפני הרעה נאסף הצדיק. ואז צריכין העולם להתעורר בתשובה מאד ולהסתכל על עצמן היכן הם בעולם, מה שגרמו בעוונותיהם עד שנסתלק הצדיק בשבילם. כי אז הכל תלוי בהדור שנשאר אחריה, צריכין לשים על לב מאד הסתלקות הצדיק, ולהתעורר בתשובה שלמה על ידי זה. ואז זוכין להמשיך אור מהרשימה שנשאר מהצדיק.

כי כל צדיק וצדיק כשנסתלק מן העולם, בוודאי משאיר בעולם איזה רשימה טובה על ידי תורתו ומעשיו הטובים. ואז עיקר ההמתקה על ידי הדור יתום שנשארו אחריה, שכשמתעוררים בתשובה אזי ממשכין אור גדול מהרשימו שלו, שעל ידי זה נמתקין ונתבטלין כל הדינים שבעולם. כי מחמת שהצדיק נסתלק למעלה והוא עכשיו בתכלית הביטול הגמור אל אור האין סוף, על כן נמשך משם בכל פעם אור גדול ונפלא להרשימו שלו שנשאר

בעולם הזה. אבל צריכין לזה על כל פנים איזה התעוררות מלמטה על ידי מעשי הדור הטובים, בכדי שיזכו להמשיך על ידי זה אור הרשימו של הצדיק שנאירה עתה לאחר הסתלקותו באור גדול ונפלא מאד, מחמת שהצדיק הוא עכשו בתכלית הביטול בשלמות. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייתם, ומה שאינם יכולים לגמור בחייתם, הם גומרים לאחר הסתלקותן דייקא. ומוזה נמשך מה שלא היו ישראל יכולים לכבש ארץ ישראל ולכנס לשם עד אחר הסתלקות משה, ואז כבש יהושע את הארץ והכל בכחו של רבו משה. וכן מה שדוד המלך עליו השלום רצה לבנות הבית המקדש, ואמר לו השם יתברך והיה כי ימלאו ימיו וכו', כי תיקון גדול כזה של בנין בית המקדש שבו עיקר השגת התורה ושם הוא תכלית הביטול אל השם יתברך ובו תלוי תיקון כל העולמות. על כן לא היה אפשר לגמור התיקון עד אחר הסתלקות דוד והכל בזכותו של דוד. ועל כן באמת נקרא הבית המקדש על שם דוד כמו שכתוב ראה ביתך דוד. (הלכות תפלת ערבית - הלכה ד, אותיות כ כא לפי אוצר היראה - צדיק, אות עה)

ואת יהושוע צויתי בעת ההוא לאמר עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם

לכם ... (דברים ג, כא)

וזה מרמז על עיקר המלחמה הגדולה והכבדה שהיא עיקר מלחמת כל אדם שהיא מלחמת היצר בזה העולם שהעיקר שלא יירא ולא יתפחד כלל כי ה' אתנו, כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדוננו מורנו ורבנו ז"ל: ה' יתברך עמך ואצלך וכו', אל תירא. וכמו שאמר: שהאדם צריך לעבר בזה העולם על גשר צר והעיקר שלא יתפחד (בלקוטי תנינא - סימן מח). וזה: לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם. ואזהרה זאת הזהיר ביותר את יהושע, כמו שכתוב: ואת יהושוע צויתי וכו'. כי יהושע הוא בחינת התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורנו שכני עפר וכו'. שהוא ראשי תיבות יהושע וכו' (כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק ב - סימן ז, עין שם), שעיקר השגתו הוא בחינת התחזקות שיחזק את עצמו ואת כל ישראל בכחו של משה רבנו שלא יתייאשו ולא יפלו משום דבר ובכל מה שיעבר עליהם יהיו חזקים בכחו של משה רבם. כי ה' אתם עדיין ולא יתייראו כי ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו. שזהו בחינת לא תיראום וכו'. כי הצדיק בחינת משה יכול להשפיל את המלאכים המקטרגים שמהם נמשכו ונשתלשלו קליפות סיחון ועוג (שהם מבני הנפילים שאמרו: מה אנוש כי תזכרנו, וכמובא), כי מראה להם שאינם יודעים עדיין בידעתו יתברך כלל וכו'. ולעורר ולהקיץ כל השוכני עפר שהם הדרי מטה שלא יתייראו כי עדיין ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שזהו בחינת אזהרת משה את יהושע: עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה שהם סיחון ועוג שכחם היה מקטרוג המלאכים כן יעשה ה' לכל הממלכות וכו'. כי מאחר שכבר הרג שני המלכים האלה בזה רואין כי יש כח לבטל קטרוג המלאכים מאחר שהרג שני המלכים האלה סיחון ועוג שנמשכו מהם, על כן בודאי תהיה בטוח וחזק כי כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה ובודאי תירשו ארץ ישראל ששם עיקר התגלות זה הדעת של משה שהוא בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו', על כן בודאי לא תיראום וכו'. (הלכות נטילת ידים שחרית - הלכה ו, אות פד)

אברהם אבינו

נְהַיֵּנוּ נְהַיֵּנוּ נְהַיֵּנוּ מֵאִוֶּמֶן

אֲבוֹתֵינוּ אֵלֵינוּ

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

גאות הוא בחינת עבודה זרה. ועל-

ידי גאות אין יכולים לפתח פה ואין לו כח הדבור לדבר דבורים המאירים; וכשהתורה באה לתוך פיו, לא די שאין דברי התורה מאירים לו להחזירו למוטב, אלא שגם התורה עצמה נתגשם ונתחשך שם מפיו.

גאות וניאוף תלויים זה בזה. וכששומר הברית וניצול מגאות, זוכה לאור המאיר לו לתשובה, עד שזוכה לבוא לתבונות התורה לעמקה.

יש ענוה שהיא תכלית הגדלות, דהיינו שהוא ענו מחמת שהוא יודע שהגדלות מבזה מאד, על-כן הוא ענו כדי להתייקר ולהתכבד נמצא, שהוא ענו בשביל גדלות וכבוד. על-כן צריכין להשכיל על דבריו ולהתרחק מהגדלות בתכלית עד קצה האחרון, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: 'מאד מאד הוי שפל-רוח', כי הגדלות הוא בחינת שבעה בתי עבודה זרה, שעל-ידי זה גלו ישראל מארצם ועל-ידי זה עדיין לא חזרנו, מחמת שרודפים אחר הכבוד על-ידי הגדלות.

ותעזרי ברחמיך הרבים לשבר ולסלק מעלי מדת הגאון, שאזכה שלא יעלה בלבי שום צד ונדנד גאות בעולם, ואזכה לענוה באמת. ותיתן לי שכל וחכמה אמתיות מאתך באופן שאוכל להפיק דרכי הענוה, ואנצל מענוה פסולה, מענוה שהיא בשביל כבוד, שזאת הענוה היא תכלית הגדלות, שלא תהיה כוונתי חס ושלום להיות ענוי כדי להתכבד ולהתייקר על ידי זה, רק תזכני ברחמיך הרבים וחסדיך הגדולים האמתיים שאזכה לתכלית הענוה באמת לאמתו.

אנא ה', מלא רחמים רבים, הרחמן באמת. יעוררו רחמיך וחסדיך, על נבזה וחדל אישים כמוני, שאזכה להרגיש שפלותי באמת, ואל יגרומו עוונותי לדחות אותי חס ושלום, לבלבל את דעתי

ומחשבותי במחשבות של שטות שהם המחשבות של פניות וגבהות. רחם עלי למען, והצילני ברחמיך הרבים משום צד גאות וגבהות בעולם כלל. כי באמת ידעתי כי איני ראוי וכדאי להתקרב אליך, כי פגמתי בכבודך מאד כאשר אתה ידעת ה' אלקי. אך נשענתי על רחמיך הרבים, שתהיה בעזרי ותשתדל בהצלת. על כן עזרני ה' אלקי, שלא יתבלבל דעתי בשום צד פניות וגאות כלל. ותרחם עלי ברחמיך הרבים ולא תניחני לתעות בדרכים נבוכים חס ושלום. ותעשה ברחמיך את אשר בחקיך אלך, ואת משפטיך אשמור באמת, בתכלית הענוה באמת לאמתו. ותעזרי שאפילו בשעה שתזכני לעשות טוב שלא אדע מעצמי כלל לעולם (לקוטי תפילות א - מתוך תפילה יא).

(כוכבי אור - אנשי מוהר"ן, מג המשך)

... ר' שואל מטעפליק היה חידוש נפלא בתבערת לבבו וריצתו לקיים בעצת רבנו ז"ל, על פי המשנה 'הנעור בלילה' וכו' וכו' (עיין לקוטי מוהר"ן חלק א סימן נ"ב), וכל תפלתו ותורתו הייתה בהתלהבות גדולה. ועל ידו נתעורר ונתקרב גם ר' מאיר ז"ל מטעפליק. ושמעתי מאבי ז"ל ששמע מר' מאיר ז"ל דרכו של ר' שואל הנ"ל, שכאשר באו אליו בני הנעורים בבית המדרש ושאלו מאתו בגמרא או בתוספות וכו' איזה דברים שהיה קשה להולמם, והשיב להם שיגיד להם לאחר שעה, ובתוך כך נכנס לחלק השני מהבית המדרש (שהנשים מתפללים שם בבקר) והשתטח ובקש מהשם יתברך "גל עיני" וכו', עד שנתגלה לו הפרוש.

ואף על פי כן שמעתי מאבי ז"ל שמר"ב הכרח הנפילות (המגיעים מלמעלה כמובא במקום אחר) אמר לו פעם אחת מוהר"ן ז"ל בזה הלשון, שואל! עדיין אין לי הנאה ממך, ושאל על פי כן אם הייתי רואה שאתה נופל ונתחזקת ונשאת על עמך אז הייתי נהנה שואל! איך האב נאך פון דיר קיין הנאה ניט, איך זאל זייען ווי דוא פאלסט אראפ אין דער נאך זאל איך זעהין ווי די דער האלסט זיך, וואלט איך פון דיר הנאה געהאט.

גם שמעתי פעם אחת בשם ר' מאיר הנ"ל, שהבין מדברי מוהר"ן ז"ל, שמחמת זה לא האריך ימים, ונתקיים בו הכתוב בחנוך, "וויאנו כי לקח אותו אלקים". מחמת שידע בו השם יתברך שיפול ולא יתחזק באופן שישוב ויתעלה.

126

בקשו את העלון שלכם בכתובת: SHABAT.BRESLEV@gmail.com

נפשי ולבבי, הכוסף ומתגעגע בפנימיות לבו

להתקשר בקשרים חזקים להצדיק האמת שהוא המנהיג על כל המנהיגים העוסק להביא ולהכניס בלבנו השגות אלקות, וכל עיקר הקיום והמעמד שלנו עכשיו ביון מצלות המבוכות והטעויות, בעצם התגברות החשך של הכפירות ואמונות כזביות, הוא רק על-ידו. כי אין לב אבן בעולם שלא יהיה ביכולתו להופכו ללב בשר, ואין לב נבון בעולם שלא יהיה ביכולתו לעקר מאתו כל המבוכות ולהפכו ללב ישר עד שסוף כל סוף יגמר מה שחפץ.

כל דבר עב וגשמי כשעומד נגד דבר רוחני עושה צל. דבר המגבל אף אם הוא גדול כמו שהוא, ואפילו דבר גדול נגד הדבר שאינו מגבל, הוא כאין וכאפס ממש נחשב (כנגד הדבר שאינו מגבל). עיקר הטהרה מהדמים הרעים שהם התאוות רעות והמת הנחש הנאחז בנו, הוא על-ידי שייסבול בזיונות ושפיכות דמים הרבה וידם וישתק בשביל שיזכה לתשובה ולהתקרב אל הצדיק האמת באמת, שעל-ידי זה יתפך דם לדם, על-ידי שמקיים דם לה' וכו'.

עיני ולבי, המשתוקק ומתגעגע אחר הבעטלר הנורא בעל כתפיים רחבות הלוחם מלחמותינו ונושא אותנו מכל מקומותינו לבחינת למעלה מן המקום.

התאוות רעות הם אורבים על נפש האדם תמיד, וכל מה שהנפש יקרה וגדולה ביותר - הם מתגברים עליו ביותר ויותר, וצריך רחמים רבים והתגברות גדול להניצל מהם. הרשע יודה בעצמו שרע ומר דרכו, אך שקשה לו לפרש, כי ההרגל על כל דבר שלטון.

(מ' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

... השם ירחם, אני רוצה בכל

לבי ונפשי שכל אחד מישראל יזכה לכל הישועות שצריך. נו, מחיבים להתפלל על העולם, רבנו הקדוש אומר: "מי שלא מתפלל על העולם, הוא יש לו ענש".

לא, אי אפשר לומר: "אז אני לא התפללתי, מדוע מגיע לי ענש?"

לא... יש ענש גדול. צריכים להתפלל אחד על חברו ועל כל העולם, שיתגלה דעת רבנו בעולם אז יהיה כל הישועות, כל אחד מה שצריך.

צריכים לקרב הגאולה, אמנם זה ביד הקדוש-ברוך-הוא לבד, אבל השם יתברך רוצה שאנחנו נמשיך את השם יתברך להגאולה. רבנו של עולם הוא יש לו נחת רוח מתפללנו, מאמונה. ורבנו הקדוש אמר שהעיקר העניין שלי הוא תפילה!

"עיקר העניין שלי הוא ראש-השנה", ועיקר העניין הראש-השנה הוא

שעוסקים רק בתפלה כל היום, "עיקר העניין שלי הוא תפלה!"

"עיקר העניין שלי הוא ראש-השנה", מה זה ראש-השנה? לבוא אלי על ראש-השנה בשביל תיקון! וזה הדבר נשאר גם עכשיו, לא רק בחיי רבנו שהוא אמר שהעיקר הוא ראש-השנה, זה העניין נמשך, הוא לא נפסק. זה עניין של רבנו זה דבר חדש שלא נפסק לעולם. כל דבר שלו וכל עניין שלו הוא למעלה מן הטבע והוא נצחי והוא תמיד בכל דור ודור.

ככה הוא אמר, שהוא המנהיג האמיתי של כל ישראל בכל דור ודור, זה לא נפסק! הוא המנהיג שלנו בכל תורה, בכל שיחה, בכל מעשה...

אוי, אוי... ראיתי איש אחד שהיה חי חיים טובים כאלה שאין בעולם, חיים טובים כאלה שאין העולם יודעים מה זה חיים. ראיתי מרבי ישראל קרדונר פלאות כאלה שאין דבורים לדבר!

אני ראיתי גדולים, גאונים, שהיה להם שם ופרסום והיו חשובים בכל העולם. היה רב אחד שהוא היה גאון ומפרסם בעולם והיה לו שם של גאון וצדיק והכל, ואני ראיתי את החיים שלו לפני שנתקרבתי לרבנו, ואחרי שזכיתי להכיר את רבי ישראל ראיתי שאותו הרב הוא בחוץ לגמרי, לא יודע מה זה התורה, מה זה אמונה.

כל אחד יכול להיות רבי ישראל ויותר ויותר, כפי הלב. רבנו הקדוש אמר: "תנו לבכם לי - ואני אוליך אתכם בדרך חדש!". מה זאת אומרת דרך חדש? "זה דרך ישן, אף-על-פי-כן הוא חדש לגמרי!"

יש פסוק: "והסרתי לב אבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר", אומר רבנו: "לב בשר - זה של ברסלב!"

אני ראיתי את רבי ישראל, ראיתי כבר איך שיהיה העולם אחרי ביאת המשיח... (המשך יבוא)